

PRELOM

Izhaja vsak četrtek. —
Naročnina letno Din 30.—.

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ul. št. 8 v
Ljubljani.

Telefon št. 3770. — Pošt.
ček, račun št. 10.499.

Na Vnebohod, dne 10. maja vsi borci in somišljeniki V CELJE na ZBOR

**Ta dan vozi iz Ljubliane
poseben vlak**

**Odhod iz Ljubliane ob 8¹⁵
Povratek iz Celja ob 16²⁵**

**Tovariši! Celje — biser naše zemlje — Vas vabi in čaka.
Borci! Celje naj bo Vaše. Jugoslavija in Celje za vekoma!**

Doznali smo, da temni elementi kujejo umazane naklepe zoper red in mir na celjskem zboru.

Tovariši! Naša moč bo v disciplini, v mirnem preziru ter odločnem nastopu zoper kalilce miru in zoper vse fiste, ki hočejo izpodbijati naše delo za kralja, državo in veliko, močno Jugoslavijo.

Pozivamo vse skupine, ki se bodo udeležile zbora, da organizirajo rediteljske oddelke, kjer pa jih že imajo, da jih še okrepe.

Vsakega kalilca miru naj zborovalci takoj javijo najbližjemu varnostnemu organu, da nastopi zoper njega po zakonu.

Jadran in Slovenija.

Mogočna manifestacija Jadranske straže za naše morje. — Pomembna konferenca gospodarstvenikov Dravske in Savske banovine za gradnjo železniške zveze Slovenije z morjem.

Ob zaključku „Jadranskega tedna“, ki ga je organizirala Jadranska straža, moramo priznati, da je zanimanje vse slovenske javnosti za Jadran — za naše krasno Primorje globoko in iskreno. Vse prireditve so ponovno doprinesle moralno in materialno podporo Jadranski straži, osobito pa nebroj novih prijateljev, ki vedo ceniti naše morje ter njega gospodarski in kulturni pomen. Narod, ki nima morja, je obsojen na žalostno življenje. Vse ceste sveta se križajo na njem. Prepričani smo, da zlasti Slovenci brez morja ne moremo napredovati. Zato mora naša država na politika delati na tem, da se razvije naša država v pomorsko silo, in zakaj tudi ne — saj smo po dolžini pomorske obale na šestem mestu med evropskimi državami. Glavni cilj nas vseh, osobito pa vseh odgovornih faktorjev mora biti v tem, da do bimo prepotrebno železniško in cestno zvezo z morjem: Ves naš narod bi se moral zavedati, da nismo samo primorska država, temveč da se Jugoslavija razvija v pomorsko državo.

Na seji akcijskega odbora za gradnjo železnice Kočevje—Sušak, ki se je vršila v nedeljo, so se vsi udeleženci (odlični zastopniki slovenskega in hrvatskega gospodarstva in javni funkcionarji) enodušno izrekli, da graditev železnice Kočevje—Sušak ne sme biti več problem, temveč, da je zgraditev te železniške proge danes najvažnejša splošna nujnost celokupnega našega gospodarstva, to pa zato, da se čimprej osvobodimo naš blagovni in potni-

ški promet in s tem celotno gospodarsko življenje zapadne Jugoslavije od tujega vpliva. Že leta 1930. se je tedanji akcijski odbor, sestavljen iz gospodarstvenikov Savske in Dravske banovine, sestal k skupni konferenci, da pokaže, koliko zanimanje vlada za to zadevo med gospodarstveniki krogi, in kako realizirati gradnjo te važne proge. Vršile so se razne seje v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, toda finančna kriza, ki je nastopila koncem leta 1931. je zaustavila započeto delo akcijskega odbora. Res je, da tudi danes še nismo premostili gospodarsko-finančne krize, vendar nas ne sme to ustrašiti, temveč moramo zastaviti vse sile, da se pridobé sredstva za finansiranje te proge. Zgubljati čas, bi značilo denar zakopavati. Na jasnem si mora biti vsak Jugoslovian, da zveza Dravske banovine z morjem ni ogromnega pomena samo za Slovenijo, temveč za vso državo. Kraljevska vlada naj uvidi iz neizpodbitnih dejstev, ki so se iznesla na konferenci, da je zgraditev te proge življenskega pomena za Slovenijo, kakor tudi za vso državo, kajti potrebna je večja jadranska orientacija, da bomo mogli ustvariti našo Jugoslavijo v močno pomorsko državo.

Takrat naj vstane nov skladatelj, ki nam bo uglašil novo popularno jadransko himno:

„Buči, morje ti jadransko“,
saj si danes spet slovansko.
hrastov in jekleni brod
nosiš za slovanski rod.“

Dva dinarja.

Danes imamo dva dinarja: prvega, ki je malo cenjen, to je dinar v inozemstvu, in drugega, ki je zelo redek in iskan in zato jako drag, to je dinar doma.

Vsi vemo, da mednarodna trgovina, zlasti arbitraž, v najkrajšem času odstrani vsako dispariteto v tečajih istega blaga na raznih trgih. Kaj je torej vzrok, da se to izenačenje v našem primeru ni izvršilo?

Če si pogledamo elemente, ki vplivajo na tečaj dinarja v Jugoslaviji, nam pade najprej v oči ostri deflacijski proces, ki ga najbolj označuje padanje obtoka bankovcev, omejitev kreditov, porast dejanske obveznosti dolžnikov, ki kratkoma niso več dobri za svoje dolgove, izgube upnikov radi propada dolžnikov, torej splošno rušenje narodnogospodarske stavbe. V premaknjeno razmerje med upniki in dolžniki so prišli denarni zavodi kakor med škarje in so tako skupno s svojimi komitenti postali žrtve na oltarju deflacije. Ker deflacija davi gospodarstvo s potočjo nezadostnega obtoka denarja, se čisto naravno dviga kupna moč tega denarja, saj on postaja redkost, ki se zanjo plačuje premija. Indeks cen nas uči, da je kupna moč dinarja silno porasla, z drugimi besedami, da je vrednost blaga, izražena v denarju, padla, oziroma da je vrednost denarja, izražena v blagu porasla.

Kakor torej v Jugoslaviji tvorita ponudba in povpraševanje vrednost denarja, tako odredjata ista elementa vrednost, t. j. tečaj dinarja tudi v inozemstvu. Inozemski trgovec ne vpraša po ničemer drugem kakor po tem, koliko onega blaga, ki ga potrebuje, dobi za dinar. Če njegova kalkulacija pokaže, da se mu uvoz iz Jugoslavije na podlagi borznega tečaja dinarja izplača, potem naroči blago v Jugoslaviji in kupi za to kupčijo potrebne dinarje na borzi. Na to njegovo kalkulacijo pa vplivajo razni momenti; zlasti vplivajo nanjo uvozne carine njegove države, nadalje kontingenti, ki ga stavijo pred vprašanje, ali bo še mogel to blago uvoziti ali ne, nadalje kliringi, ki vplivajo v isti smeri kakor kontingenti, ker odredjajo možnost mednarodnega plačila, ter končno preferenciali, ki morda dajejo kaki drugi državi namesto Jugoslavije kalkulacijsko prednost, in železniška in broderska tarfina politika, ki lahko kako državo stavlja v ugodnejši položaj pred drugo. Navedeni momenti so merodajni za inozemskega trgovca, ki bi rad iz Jugoslavije kaj izvozil, ki je torej v primeru, da se odloči za kupčijo, kupec dinarjev. Ti elementi torej odredjajo povpraševanje po dinarjih. Druga komponenta, ki odredja dinarju tečaj, je seveda ponudba dinarjev. Ta ponudba izvira v prvi vrsti iz uvoza v Jugoslavijo; če je ta uvoz večji, je tudi ponudba dinarja večja, ker inozem-

ski dobavitelj mora svoje dinarske terjatve prodati, potrebuje namreč za svoj obrat plačilna sredstva svoje države ali pa plačilna sredstva onih držav, ki ima napram njim svoje obveznosti. Ponudba dinarjev pa izvira tudi iz drugih virov. Brez dvoma so pa na tečaj dinarja po njegovi zakoniti stabilizaciji kvarno vplivala vezana dinarska dobroimetja inozemcev, ker so lastniki teh zneskov svoje vezane dinarje nervozno ponujali, pa se jih niso mogli tako lahko iznebiti, ker je bila vrednost teh zneskov zelo zmanjšana vsled znanih omejitev. Tako je torej nastala precej živahna ponudba dinarjev, ker pa ni bilo odgovarjajočega povpraševanja, si dinarski tečaj v inozemstvu še do danes ni opomogel.

Če vpoštevamo navedene okolnosti, moramo najprej spoznati, da dinarski tečaj v inozemstvu nikakor ne odgovarja stvarni kupni moči, t. j. stvarni vrednosti dinarja, ki jo določa edinole indeks. Navedeni kalkulacijski elementi pa se tvorijo za zeleno mizo, oni se določajo na mednarodnih trgovinskih pogajanjih. Naša delegacija ima pri takih pogajanjih nalogo, za varovati našim proizvodom možnost primernega izvoza v dotično inozemstvo, mora pa dotičnemu inozemstvu nuditi možnost primernega uvoza takega blaga, ki ga naše gospodarstvo potrebuje in za katero je dotično inozemstvo konkurenčen dobavitelj. Jasno je, da je za taka pogajanja potrebna pritegnitev najboljših glav, ki poznajo trgovinski promet med obema državama in ki imajo sposobnost, svoje argumente podati v taki obliki, da nasprotna delegacija vpoštevata naše podatke s primernimi koncesijami. Tu pridemo na polje, ki je bilo pogosto predmet časopisne diskusije. Naše gospodarsko časopisje je često grajalo sestavo naših delegacij, češ na nimajo dovolj poznavanja naših gospodarskih razmer in potreb, temveč sestoje vedno iz istih ljudi, ki baš zato nimajo niti fizične možnosti, poglobiti se v probleme medsebojne izmenjave blaga z dotično državo, ki se z njo ravno pogajajo. Saj je delo v komisijah izredno naporno in telesno kot duševno utrudljivo. Zato zahteva taka služba od delegata železnega zdravja. Tako zdravje se pa le redko najde, in zato ne bi bilo čudno, ako bi se opazilo, da se kakšen član komisije ne more dovolj osredotočiti na problemih, ki jih stavijo nanj trgovinska pogajanja. Ker so na merodajnih mestih nevzdržnost tega stanja končno vendarle uvideli, se je nedavno ustanovila medresorna komisija, ki ima nalogo, taka vprašanja pravočasno med posameznimi ministri razčistiti.

Naj sledi konkreten primer. Pri nas stane 100 kg dobre bačke pšenice 100 Din franko nakladalna postaja, stala bi pa s priračunano voznino do italijanske meje Din 140.—. V Postojni pa stane 100 kg ita-

V nedeljo dne 13. maja ob 1/2 3 pop. velik javen zbor v Ribnici

Borci in somišljeniki iz vse doline bodo nastopili na tem zboru strnjeno in strumno, da bo vsakomur očitno zdravo jedro tamošnjega ljudstva in da se bo mogočno slišal njegov pravični glas.

lijanske pšenice, ki je veliko slabše kakovosti, Din 300.—. Izvoz iz Jugoslavije v Italijo sploh ni mogoč kljub tej ogromni razliki, ker znaša italijanska uvozna carina veliko več kakor ta razlika. Italija je pred leti uvažala ogromne količine naše pšenice. Če bi se bilo naši državi posrečilo preprečiti uvedbo prohibitivne carine na jugoslovansko pšenico, bi pri nas ne imeli nobene agrarne krize — kar je pa za nas v predmetnem primeru važno, **povpraševanje po dinarju bi bilo v Italiji za pšenico stalno in veliko, medtem ko iz tega vira danes sploh ni nobenega povpraševanja po dinarju.**

Daleč smo od tega, da bi hoteli našim prizadetim krogom očistiti, da bi bili morali to vpraševanje tako in tako rešiti. Za tak očiitek ne bi imeli niti možnosti, ker tozadevni podatki niso vsakomur na razpolago in je morda treba vpoštevati marsikaj, o čemer javnosti sploh ničesar ni znane. Lahko pa mirne duše trdimo, **da naše delegacije, ki so imele nalogo, zavarovati našim najvažnejšim proizvodom prodajo v inozemstvu v zameno za racionalen uvoz, niso izvršile te svoje naloge, ker naši najvažnejši proizvodi nimajo zadostnega trga v inozemstvu.**

„Le zakaj vedno grmite zoper korupcijo?“

Odgovor malemu vpraševalcu.

V zgodovini nastopajo časi, ko narode napadejo slabosti in jih obdajo gnojne rane, od katerih jim začno klecati kolena. Tedaj se prej ali slej zavedo, da tako ne gre več naprej, sicer bo vse izgubljeno. Pri nas je zavest o neznosnosti sedanjih razmer že proniknila med ljudstvo, zlasti pa v rodove, ki so prestali vojno na fronti in v mladino, ki je med vojno doraščala. Jasno čutimo, da smo na prelomu časa. **Jasno se tudi zavedamo, da moramo na tem prelomu časa zavestno in hotoma iskati novih oblik življenja, in sicer zato, da nas življenje s svojo slepo silo ne prehití, in da po tej dobi preloma, v kateri smo zdaj, ne nastopi doba zloma, doba krčev, strašnega trpljenja, umiranja in gnilobe.**

Da je telo našega časa bolno, to izpričuje gnusna rana, ki zija na tem telesu. Imenuje se korupcija. Z ostudnimi tvori korupcije so obdana telesa mnogih narodov, ne samo našega. Mali vpraševalec je pobaral, zakaj venomer govorimo o korupciji. Pogovor o njej je res zopr, toda, če govoriš o bolniku, je docela prirodno, da omenjaš kugo, ki ga gnjavi in upropašča. Dobro je tudi, da govoriš o tem, kako bi mu kužno rano izžgal in izcelil. Mislim, da bi bilo brezmislno, če bi namesto o bolnikovi rani govorili o postelji, na kateri leži, o metuljčkih, ki zunaj letajo po soncu, o vinu, ki se iskri v čašah zdravih ljudi. **Nikdar ne bo dovolj govora o korupciji, vse dotlej, dokler ne bo izžgana iz telesa našega naroda.**

To pa bo le tedaj, ko se v značaju javnih delavcev razvije čut idealne požrtvovalnosti, čut dostojanstva in ponosa. Kajti v pokvarjeni povojni dobi se je delo za narod razvilo v obrt. Cilj te obrti ni bila obča blaginja vsega naroda, marveč le lastna korist posameznikov. **Na oltar samopašnosti je moralo pasti vse, kar je bilo svetega in vzvišenega.**

Razvila se je miselnost, da je idealno tisto življenje, ki ga lahko živiš brez truda in vztrajnega dela. Med vojno so na način, ki nam je vsem znan, nastala nenadoma velika bogastva. Ljudje, ki včeraj niso bili nič, so se danes valjali v zlatu in uživali brez konca in kraja. Tak primeri so razvneli pohlep po lahkem dobičku. In iz tega je nastal nov, **toda od vekomaj proklet ideal sveta:** Denar in po njem uživanje. In če denarja ne pridobiš rednim potom, ga je treba nagrabiti izrednim potom. Tej sli so zapadale tudi osebe, ki so zavezemale javna mesta. Tudi javni delavci so se uvrstili v rajanje okrog zlatega teleta, malo se meneč za to, kako gleda na njihovo početje Božje obličje z gore Sinaj. Od tega je trpela javna imovina, ki se v malih potočkih steka v državne blagajne iz vsega naroda. **Plenjenje javne imovine je pa eden izmed najhujših zločinov, kar jih pozna človeška družba, ker je to napad na pravni red.** Pravni red pa je temelj vsake države, brez njega ni ravnovesja, ni miru, ni sreče in zadovoljstva. Kdor izdod-

Za tem grmom leži zajec. Naj se obtok dinarja v Jugoslaviji zmanjša še za polovico, **zato dinar v inozemstvu ne bo prav nič več vreden.** Lahko se pa brez škode dopolni manjkajoči obtok bankovcev v državi, **dinar bo v inozemstvu kljub temu skočil, če bomo uspeli, si s pogajanjem zavarovati znosno mednarodno trgovsko situacijo.**

Usoda tečaja dinarja v inozemstvu ni v toliki meri v rokah finančnega ministra ali Narodne banke, kakor se to splošno misli. Ona je v rokah članov naših delegacij za mednarodna trgovinska pogajanja. Razlika med kupno močjo dinarja pri nas in v inozemstvu je dokaz nedostatnosti njih dosejanega dela. Njih izberi in njih delu morajo odgovorni faktorji posvetiti vse več pozornosti kakor doslej, in šele če bo ta ogromna razlika, radi katere rapidno izgublamo substanco svojega narodnega premoženja, izginila, bomo lahko zadovoljni s svojimi delegacijami. Šele tedaj bomo prepričani o tem, da so naši narodno-gospodarski interesi v rokah takih mož, ki so kos svojim inozemskim kolegom. **Ne le v vojni, tudi v miru potrebujemo sposobnih borcev za življenske interese Jugoslavije!**

kopava pravni red, koplje družbi grob. **Zato so koruptni ljudje grobokopi države.** To je tudi razumljivo, zakaj država je zveza ljudstva, ki se je zato zbralo in organiziralo v državi, da bi si zavarovalo življenje kot največjo dobroto na svetu, in sicer ne le zoper uboj, marveč tudi zoper nasilje, zoper krajo, goljufijo in vsakršno lopovščino. Ako ni mogoče udušiti korupcije v javnih ustanovah, je to znak, da se izpodkopavajo temelji države. Tem bolj žalostno pa je, ako temelje izpodkopavajo tisti, ki bi morali paziti na to, da se nihče

Praporščaki četnikov s črnimi četniškimi zastavami na slavnostih v Skoplju.

ne pregreši zoper pravni red v državi. Posledica tega je, da se v duši ljudstva, ki vse vidi in sliši ter vse zapisuje, vzbuja **negodovanje zoper obstoječo uredbo države.** In ko ljudstvo vidi, da se najsvetejši temelji države cinično teptajo, si vsakdo reče, zakaj bi se jaz pokoraval zakonom, saj tisti, ki bi jih morali najbolj spoštovati, ravnajo z njimi kakor svinja z mehoma.

Zato je boj zoper korupcijo, vztrajen, neodpušljiv, načrten boj zoper njo, ena izmed glavnih nalog vsakega pokreta, ki hoče dobro državi in narodu. Kajti spoštovanje zakonov, spoštovanje pravnega reda je pogoj in temelj ljudske zadovoljnosti in s tem vred pogoj in temelj krepke države, mirne in dobro urejene. Zato morajo na mesto strahovalcev delavnega ljudstva stopiti strahovalci korupcionista. Zakoni zoper korupcijo morajo biti neizprosni, drakonski. **Zakaj bolje je, da padejo nekatere redke glave, kakor da bi radi njih trpel milijonski ljud.**

V razsoji namreč, ali je dati prednost malobrojnim korupcionistom ali narodu, nas mora voditi lahko umljivo, kot beli dan jasno načelo, ki se glasi:

Korist celote nad koristjo posamezne osebe.

Javna beseda in šepet.

(Tudi drugod žulijo brate iste težave kot pri nas).

„Čačanski glas“ z dne 22. aprila pri naša zanimiv, psihološko globoko zajet članek M. Prodanovića pod gornjim naslovom. Podajamo našim bralcem nekaj značilnih mest. Spoznali bodo, da se naši srbski tovariši bore z istimi težkočami kot mi.

„Kadar je javna beseda“, pravi pisatelj, „smela in svobodna, je šepet vzdržljiv in zmeden, kadar je javna beseda zadušena ali zmrčljena, je šepet močan in nebrzdan. Krepi se v politični temi, buči, kadar vlada nasilje; raduje se nad zaprekami, ne boji se nobene pretnje. Kadar javno življenje zamira, tedaj šepet oživi in začneja vladati nad dušami. Brz in hiter postane, čeprav je bil v svobodi počasen in len. Kakor velikan v bajki, tako tudi on dela sedem milj dolge korake. Pa pravzaprav ne koraka, temveč z bajno hitrostjo leti iz mesta v mesto, iz sela v selo; pronikne v vse kote; objame vse družabne sloje; osvaja ljudi vseh starosti. Zavedno ali nezavedno ga sprejema staro in mlado; vsi se združujejo, da ga ohranijo, okrepe in razširijo. Šepetu ljudje vedno bolj verjamejo kot javni besedi. Skrivnost je in tajinstven, in zato privlačen, vpliven, nalezljiv, lepljiv.

Ljudje, ki mislijo, da bo prestala moč kritike, ako zadušijo javno besedo, se liuto varajo. Zgodovina je polna primerov o strašni sili šepeta. Okoli močnih ljudi spleta zanke, iz katerih se nikdar ne morejo moralno rešiti. Pogosto je že strmoglavil silne ljudi, katerim javna beseda ni mogla do živga. V šepetu je bilo pretekle čase mnogo kali za razne zarote, prevrate in upore. Šepet je nezavedni, toda besni in neusmiljeni maščevalec uklenjene javne besede. Kamor prodere, tam nobeno mazi ne pomaga. Kadar javna beseda rani kakega človeka, tedaj se rana čisto zaceli. Toda šepet z neprestanim ponavljanjem povzroči, da postanejo rane nezaceljive, ker jih venomer draži. Moralno zdravim organizmom se ni treba bati šepeta. Samo opraska ali sune jih lahko. Nasprotno pa moralno načete, nagnite, ogrizene ljudi šepet z naslodo uničuje in ugonablja.

„Kako pa z vašim programom?“

(Tudi vpraševalec.)

V soboto, dne 5. t. m. se je vršil v Celju občni zbor krajevnih organizacij JNS.

Najodličnejši govornik je na tem občnem zboru obsojal Združenje borcev Jugoslavije, češ da nima programa. Na to moremo za sedaj odgovoriti samo eno, in sicer ne morda zato, da bi odgovarjali dotičnemu gospodu, marveč v pojasnilo našim somišljenikom in prijateljem, da se ne bodo dali begati. **Kajti ne moremo se ubraniti vtisa, da so imele govornikove besede ta namen.**

Za ustvarjanje dobrega programa, ki naj bi resnično ustrežal potrebam narodnega življenja, je treba mnogo časa, truda in resnega premisleka. Tu je potrebno tudi sodelovanje vsega ljudstva.

Program sestaviti, pa ga resnično tudi izvesti, je težje kot sestavljati program v tišini kabineta ali pri zeleni mizi, pa ga ne izvesti. Za sestavo programa niso ne poklicani ne pooblašteni poedinci, marveč mora program sestaviti razum in prevdarek vsega naroda. Narod mora najprej izraziti svojo voljo, željo, in šele, ko narod pove, kaj hoče, tedaj se sestavi načrt za program. Sestaviti program brez sodelovanja naroda — in tak program se seveda kaj lahko pokaže kot pogreška — je največji greh in zločin. Kot so narodi sestavljali zakone na podlagi raznih tradicij in običajev, tako moramo tudi mi sestavljati svoje programe. Program in zakon je to, kar želi narod, nikoli pa ne more obveljati program in zakon, ki ga samohotno ustvari poedinec pri zeleni mizi.

Naš pokret še nima končnega in zaokroženega programa, ker narod še ni zbran. Ko bo zbran, bomo takoj pristopili k tvorbi našega programa. Za enkrat nam nadomešča program slutnja nečesa velikega in pravičnega ter načelo, da je treba obvarovati pred poginom pravne in človečanske dobrine. Argument za sestavo našega programa je vrhovno načelo, da se sme delati le to, kar je vsemu narodu v dobro. Ta misel mora za vse postati nedotakljiv zakon. Tako nam Bog pomagaj. Amen.

Klic iz Kaknja.

V kakanjskem rudniku je zasulo 130 rudarjev.

Ko so se najmanj tega nadejali, sredi izvrševanja obče človeške dolžnosti, to je dela, sredi boja za obstanek, sredi truda za ženo in otročice, sredi koristnega udejstvovanja za narod in državo, je 130 rudarjev iznenada zadela smrt. Kolikšna je ta žrtva, tega se najboljše zavedamo pač mi borci, ki smo na bojnih poljanah, v strelskih jarkih, na pohodih, v vršenju dolžnosti do naroda vedno izpostavljeni hitri in grozni smrti. Zato z njimi sočustvujemo in znamo ceniti njihove žrtve.

Ob tem pretresljivem dogodku pa ni neumestno zopet opozoriti na povezanost vseh slojev naroda v eno enoto, ki je včasih sicer nevidna, a zato nič manj resnična. In da se je te povezanosti treba zavedati, k temu nas glasno opominja nezgoda v Kaknju. Nihče ne more reči, da je smrt 130 rudarjev običajni rezultat borbe za obstanek, nad katerim je treba mahiniti z roko. Borba za obstanek v vsej svoji neusmiljeni goloti lahko divja samo med brezumnimi, brezsrčnimi silami prirode, ki so utelešene v divjih zvereh. Človek pa, ki razpolaga z umom in srcem, se mora pokoravati drugačnim — višjim, plemenitejšim načelom.

Narod se mora zavedati, da vsak sloj prebivalstva, od najnižjega navzgor, vrši v skupnem življenju koristno in nenadomestljivo službo. Kakor brez drugih stanov, tako si tudi brez rudarja danes ne moremo misliti normalnega razvoja življenja. Ako bi on ne delal, bi zastale železnice, tovarne, ohladile bi se peči, ugasnile električne žarnice. Na mukah rudarja si je marsikdo ustvaril znosnejše življenje, marsikdo celo razkošje. Zato mora človeška družba rudarja pravilno upoštevati. Ker je pa poleg vsega tudi človek, mora človeška družba vse storiti, da bo rudar vršil svoj nevarni posel in živel v takih razmerah, ki so človeka vredne.

Ker vsak stan vrši v sestavi naroda koristno in nenadomestljivo funkcijo, se mora vsak stan na znotraj čim bolj pametno in sodobno urediti, na zunaj pa se morajo vsi stanovi tesno povezati in zblížiti, tako da se bodo vseobče izpopolnjevali. Le na ta način bo narod organizem, to je nekaj, kar je sposobno za življenje in rast.

Vsi za enega, drug za drugega, eden za vse.

Akviziterja za oglase, sprejme uprava „Preloma“. Samo pisane ponudbe (ustne intervencije izključene) na upravo.

O brezposelnosti — prezaposlenosti in drugem.

Začetkom marca tega leta se je vršila v Beogradu konferenca vseh delavskih zbornic, kateri so prisostvovali tudi predstavniki vlade, skupščine in gospodarstvenikov. Na tej konferenci se je ugotovilo **ogromno in vedno naraščajoče število brezposelnih** ter padajoče število onih, ki se lahko pohvalijo z zaposlenjem.

Čudno zveni to, da je brezposelnost zavladovala tudi v naši državi, ki velja kot **obljubljena dežela, po kateri se cedita med in mleko** — in tudi z vso pravico zasluži to mnenje. Naša država s tolikim naravnim bogastvom na eni strani in s sorazmerno redko naseljenostjo na drugi strani bi se lahko ognila brezposelnosti.

Več vzrokov je, ki pospešujejo brezposelnost pri nas. Eden teh je tak, da je potrebna samo **močna roka**, ki bo iztrebila ta plevel iz naše narodne njive. V mislih imam one brezvestne nenasitneže, ki imajo dvoje, troje ali več zaposlenj, katerih dohodki presegajo šestdesettisoč dinarjev, dočim na drugi strani životari siromašni brezposelni delavec ob skorji suhega kruha in vodi ter ne more ne živeti ne umreti. Zakaj naj bi bilo dovoljeno imeti več služb, ko pa je jasno, da nihče ne more vršiti več ko eno službo, če jo hoče opravljati vestno in če je pripravljen dati za plačilo, ki ga prejema, višek svojega dela. Z drugimi besedami: če nekdo opravlja istočasno več služb, jih vrši površno in brez ambicije, opravlja jih torej v škodo delodajalca in, če hočete še dalje, v škodo **celotnega gospodarstva države in naroda**. Takim pozrešnim brezvestnežem je treba porezati peroti in pristriči predolge kremplice. Odvzeti jim je treba vse postranske in tudi glavne službe in jim pustiti le eno, s katero naj se zadovolje tako, kot se zadovolje stotisoči. Prepričan sem, da bi brezposelnost s to operacijo precej padla.

Drugo poglavje brezposelnosti je pa v tesni zvezi z zaposlenostjo **tujih delavcev v naših podjetjih**. Navesti hočem primer, kako se postopa z našim življenjem pri nas. Bil je mlad inženjer, ki je dovršil svoje študije na neki inozemski univerzi. Da bi se bolj usposobil in da bi kasneje lažje dobil službo, je šel ta mladi mož na brezplačno prakso po nekaterih večjih inozemskih tvornicah. Ko se je čutil dovolj zmogelnega za samostojno delo, se je vrnil v domovino, priskrbel si je priporočilo ugledne osebe in se napotil za poslom. Prišel je v tvornico, kjer je upal, da ga zaposle. Predstavil se je direktorju tvornice in mu izročil priporočilo. Kaj je storil direktor? Prečital je priporočilo, ga vtaknil v kuverto in ga zavrnil s sledečimi besedami: „**Ni nam od tega, ali ste se česa naučili, ne potrebujemo Vas**“. Pripomniti pa moramo, da je v tisti tovarni zaposlenih več inozemskih

inženjerjev. V takih podjetjih je treba dobro pomesti, **ker naš človek ni nič neumnejši od tujca**. Naš človek je vendar **bister, ukažen, dovzeten in ambiciozen**. Ali naj se mu brani napredovanje v službi samo zato, ker je naš človek, ali naj se mu onemogoča vsako udejstvovanje ter odreka vsaka zasluga, **ker je jugoslovanskega rodu? Če je tako, potem se vprašamo, mar**

Skupina Borcev Jugoslavije na stopnišču pred Oficirskim domom v Skoplju.

nismo mi gospodarji v svoji hiši? Dovolj dolgo je tujec gospodaril in razmetaval naše premoženje. Ne potrebujemo raznih večšakov in specializistov za izdelovanje ženskih pet. Če hočemo tuji prodati svoje stroje v našo državo, **bodi pogoj, da nauče našega človeka, kako se ravna z njimi**. Dokler bo samo en Jugoslovian brezposeln, dotlej ne sme biti zaposlen v naših podjetjih noben tujec. Tudi na ta način bi se število brezposelnih zmanjšalo. Takih in podobnih stvari je še več, ki bi lahko pripomogle do znižanja brezposelnosti.

Točka, ki je najbolj občutljiva in ki vzbuja največ strahu, namreč redukcija omoženih žen, bi se dala čisto gotovo s pridom uporabiti v boju proti brezposelnosti. Seveda bi se moralo to vzeti v roke s **prave strani**, ne šablonsko, kot je navadno pri nas. Potrebno bi bilo **zagotoviti eksistenco moškemu in njegovi družini** z določitvijo eksistenčnega minimuma, ki bi se moral ravnati po povprečnem človeku, in šele potem bi bilo mogoče misliti na redukcijo žena. Saj je vendar vsaki ženski ideal dom in nobeni bi ne bilo težko zamenjati pero s kuhinico, če bi mož **dovolj zaslužil**. To je tudi edino sredstvo za pobijanje brezposelnosti. Vendar pa je

glavni adut v tej igri obračunavanje z mnogokratnimi zaslužkarji in s tujimi delavci. To bi naj bila glavna sredstva za pobijanje brezposelnosti. Zato ni treba niti zakona, temveč samo malo dobre volje širše javnosti in pa **močne upravne roke**. Za brezposelnega je vsaka podpora razžaljenje. On se čuti v tem državljana druge vrste kot izvržek človeške družbe. Dajte brezposelnim dela, ker dela je v naši državi še preveč. Tuje in domače kapitaliste, ki izrabljajo delovno rajo kot predmet brezvestnih špekulacij, pa je treba brezobzirno priviti. **Dajte kralju, kar je kraljevega in Bogu, kar je božjega**.

Iz Ljubljane daleč do Rakeka od Rakeka ni daleč do Ljubljane.

Lepa je cesta, vsa bela se vije tja doli proti državni meji na Rakeku. Jutro je „frišno“, nebo čisto kot ribje oko. Zakaj ne bi gospod zasedel dobrega avtomobilčka, ki tako prijetno brni, in se odpeljali doli na Notranjsko, kjer žive tako krepki ljudje in tako dobrodušni. No da, Martin Krpan je bil vendar tam doli v Notranjem doma. Tem bolj zanimiv pa bo ta izlet, ker se tam vrši shod gospodovih pristašev, ki jim bodo gospod lepo po paragrafi povedali, koliko je ura bila v notranji, koliko v zunanji politiki. In ko bodo gospod končali, bo dober obed vse pomisleke zborovalcev izgladil in srečno zaokrožil veleuspeli dan. Samo ena skrb gospoda tare, tam zraven, komaj za lučaj od njihovega shoda, tam zborujejo prokleti borci, da bi se jim roka posušila in kamenje da bi jim zraslo v trebuhu! No, sicer pa ti prokleti borci — ni da bi človek izgubljal kakšno besedo. Saj jim narod ne pojde na lim, morda bo narod pa vendarle padel v prah pred gospodovimi naslovi — iz strahu in spoštovanja...

In sedejo gospod na avto, in z njimi vred mladi oprčnik, sledbenik ter sulčar. Že je za njima Vrhnik, Logatec tudi in zdaj gre pot skozi gozde. Glej, beli se Ivanje selo, Planina že pozdravlja s svojimi rdečimi strehami. In tedaj, kje je to bilo — to le zamolčimo — se avto sam ustavi. Motor spregovori in pravi: „Gospod, nikar naprej! S svojim kovinskim očesom, ki zre delj kot vaše človeško, vidim na Rakeku sloviti „Valjar!“ „Valjar!“ zavpijeta v en glas, gospod in mladi mu oprčnik. „Valjar!“ odjekne iz gozda. „Valjar!“ odmeva od črnega Javornika in od kraških goličav.

Gospod pa pravijo: „Motorju ne verjamem, mlad je še in neumen. Zato, moj zvesti sulčar, pohiti, gnan od bencinovih plinov, na mejni Rakek in poglej, če je res, da je „Valjar“ tamkaj. Vprašaj mejne grofe, če se spleča, da jaz, gospod, obiščem Rakov grad. Medtem pa se bom jaz, kadeč tobak, sprehajal tam nad cesto med leskovim grmovjem, ki mi tako radodarno ponuja svojo senco.“ „Dobro“, pravi sulčar, „pa še to pogledajte, če bo kaj lešnikov za naju.“

Tam mimo hodil je marsikateri kmetič ali gospodinja, rožljaje z rožnim vencem, od maše hité k loncem, kuhalnici in burkljam. Čudili so se ljudje gospodu, ki so hodili med leskami, vendar so jih spoznali, rekoč: „Glej, gospod so, gospod med leskami...“

In tedaj pridrdra iz Rakeka mladi oprčnik in s težko sapo izpregovori: „Ni se motil naš motor, na Rakovem gradu stoji sloviti „Valjar“ in puha kakor pravcati hlapon. Vprašal sem ga, stopivši predenj, če je prosta pot gospodu. Pa je zarohnel, rekoč: Nazaj, ni prosta pot, ne zate, sulčar, ne za gospoda! Zase potrebujem vso cesto, kolikor je je! Kdor pa se mi postavi na pot, naj pazi, da ga ne zmlinčim, ali mu potarem noge! — In še to naj povem, o gospod, naši prijatelji vas roté, da bi čuvali svoje dragoceno življenje ali velesposlovanje ude, da bi se jim ne zgodil kakšen kvar. Roté vas in mi lo prosijo, da bi ne hodili na nevarni Rakov grad, temu da bi se umaknili za varne zidove svoje rezidence.“ —

„Če je tako, da hudobni „Valjar“ razsaja na Rakovem gradu in mi streže po življenju, naj bo, uslišal bom prošnjo svojih zvestih. Sicer pa ta pokrajina ni kdo ve kaj vabljava, tudi lešnikov bo malo, torej kaj nama je še tukaj iskati.“ —

Sedla sta gospod in njega sulčar na motovilo in mesto na Rakov grad, hajdi rakovo pot, odkoder sta bila prišla. Valjar pa je kotalil svojo ogromno gmoto, pihal krepko v zrak in bil vesel, da mu ni bilo treba imeti neljubega opravka z gospodom ter njegovim sulčarjem.

Vse dopisnike „Preloma“, ki nam pošiljajo članke, dopise ali poročila, najvljudneje prosimo, naj bo med vrsticami vsaj en centimeter presledka, tako da je uredniku dana možnost popravljanja ali prirejanja rokopisa za tisk. Dopisniki naj tudi puščajo na levi strani ca 3 prste širok rob, kajti drugače je uredniško poslovanje zvezano z nepotrebnimi težkočami. Uredništvo.

V kavarni.

Gašper in Pepe sedita pri skodelici kave in se menita o vprašanju gospodarstva in naše uprave, o Huseinu Kadici, o Radivojeviču in o Batignolles-u.

Pepe: O ta naša porodica, ta je resnična nesreča za našo domovino! Mislim, da ni nihče toliko škodoval konsolidaciji naše države, kakor ravno ta porodica.

Gašper: To pa že ni res. Nikakor ne. Ravno nasprotno. S prijateljem Nacetom, ki je narodni poslanec, sva pred kratkim o tem govorila in sva prišla do zaključka, da je ravno porodica h konsolidaciji naše države največ pripomogla. Nihče drugi toliko.

Pepe (se zakrohoče): To pa lahko poveš mojemu „Valditu“, ta ti bo verjel. On požre vse, kar postaviš predenj.

Gašper: Pusti šale! Mislim to čisto resno. Le spomni se nazaj, na prva leta po prevratu. Takrat je eksistirala samo beograjska porodica in ta je bila sila ekskluzivna. Na Hrvaškem in v Sloveniji pa je cvetel v tistih časih separatizem in avtonomizem. Trdili so, da vsa bolja mesta zasedejo člani beograjske porodice; da je v Beogradu korupcija, dočim v naših krajih tega zla ne poznamo, in da je za to edini lek, ki nam lahko pomaga, avtonomija, ker si bomo potem vsaj na svojem področju lahko uredili tako, kakor nam ugaja.

Pepe: Res je to, spominjam se na one čase, in čeprav nisem bil nikdar

avtonomist, priznavam, da se je velika večina ljudi ogrevala za avtonomijo iz vzrokov, ki si jih navedel, ne pa morda iz kake protidržavne miselnosti. Nekaj jih je bilo sicer tudi takih vmes, toda ti so bili jako redki.

Gašper: No, vidiš, in ravno v tistih časih se je vršil tudi velik duševni preobrat v krogih porodice. Opustili so svoje ozko lokalno stališče, ki je do takrat vladalo med njimi. Spoznali so, da je to stališče za razvoj njihovega pokreta celo škodljivo. Uvideli so, kako prostrana in širna je naša lepa domovina! Duh strpnosti in bratske solidarnosti je zajel njihove vrste. In spoznali so, da so tudi v Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani ljudje, ki imajo vso kvalifikacijo in vse zmoglosti, da lahko stopijo kot enakopravni člani v njihove vrste, in ki zaslužijo njihovo popolno zaupanje. In tako smo dobili mesto beograjske porodice jugoslovansko porodico, ki ne pozna nobenega protekcionizma, temveč so vsi njeni člani popolnoma enakopravni. Pokret se je razširil na vse dele naše prostrane in rodovitne domovine. Novo vstopivši člani so se izkazali za vredne učence svojih učiteljev in naši prečanski kraji so ponosno pokazali, da nikakor ne zaostajajo za srbijanskimi.

Priznali mi moraš, dragi Pepe, da se je v tem oziru res izvršila unifikacija, in da so vsi plemenski separatizmi in avtonomizmi izgubili velik del svoje upravičenosti in vsled tega tudi privlačno silo in pristaše.

Zato moramo priznati, da je ravno porodica ogromno pripomogla h konsolidaciji naše države, skoro bi rekel, več kakor kdorkoli drugi.

Pepe: Dobro si razložil svojo teorijo. Ni je treba dati „Valditu“. V tej obliki jo sprejemem tudi jaz. Ampak čisto prepričan me vendar nisi. Po tvojem bi bilo treba torej ta pokret celo podpreti, če smo dobri patrioti. Tvojega prijatelja so menda o tem že prepričali.

Gašper: Da, on je o tem prepričan.

Pepe: Res, od vraga je ta čaršija!

Gašper: O porodici sva govorila. Čaršija pa je širši pojem. Pomen teh dveh besed ni identičen, kakor to pri nas večinoma mislijo. Veš, tu so nijanse, ki jih pozna samo, kdor je bil dalj časa v Beogradu. Čaršijo lahko primerjamo z zborom delničarjev velikega podjetja, porodica pa so ožji zaupniki teh delničarjev, izbrani izmed njih kakor upravni svet podjetja, bi lahko rekli, ali kakor eksekutiva.

Lipe (opazi Pepeta in Gašperja, stopi k njima, ju pozdravi ter prisede): Nočem vaju motiti pri pogovoru, ampak eno moram konstatirati: Vi bojevniki pa ste res od vraga! Proketo dobro ste informirani o vsem. Kar rešpekt sem dobil pred vami.

Pepe: No Lipa, kar ven z besedo. Pred tednom si še drugače govoril. S čim smo ti pa tako imponirali?

Lipe: So stvari, o katerih se ne govorijo. So knjige s sedmimi pečati, ki jih

ne gre prebirati. Zato za sedaj mir besedi. Sicer pa dobro veš, kaj imam v mislih. Ljudje si šepetajo vse to okoli vogalov. Ne sliši se noben glas, samo šepet gre po deželi kakor vetrček. In vendar so vsi zadovoljni, kajti njihova radoznalost je dobila masten zalogaj v delež. Veš, jaz bi že povedal, kaj mislim s temi besedami, pa le poglej, kako naši sosedi vlečejo na ušesa. To pa zato, ker vedo, da se pri bojevniki zmerom ujame kakšna dobra informacija. Pravijo, da imate v Beogradu svojo agencijo. Ali je res?

(Gašper in Pepe se zasmejeta.)

Pepe: Res je res.

Lipe: Torej je to vaša Avala?

Gašper: Šema, neumna! Za take ljudi, kot si ti, se to imenuje Podvala.

V tem stopi deček z zavezano glavo in roko, tudi na nogi je poškodovan, s svojim neobezanim očesom gleda po kavarni in ko zapazi Pepeta, pristopi k njemu: Očka, takoj moraš domov! Mamica me je poslala, da te pridem iskat. Neki gospod je prišel, nemara je krojač, mamica pravi, da bi rad nekaj zarobil.

Gašper: Za božjo voljo, revček mali, kako je pobit. Kaj si je vendar napravil?

Pepe: Ah — ne vprašaj! Pri tom-boli Jadranske straže je bil. Tombole sicer ni zadel, pač pa je njega zadela debela ranla. — Sedaj moram pa kar iti, prijatelji, da me oni gospod doma ne bo predolgo čakal. O stvari, o kateri smo govorili, se pa drugič še kaj pomenimo. Na svidenje, prijatelji!

Dopisi.

Celje. Od ust do ust gre glas, češ, mestna občina celjska ne mara izdati dovoljenja, da bi na Vnebohod borci zborovali na Dečkovem trgu, in sicer iz tega razloga, ker je trg last mestne občine, in zavisi od dobre volje mestne občine, ali shod dovoli ali ne.

Ne da se nam verjeti, da je to res. Časi, v katerih živimo, so res zmedeni, ampak za zdrav človeški razum ni mogoče, da bi se moglo zgoditi kaj tako gorostasnega. Da bi celjska mestna občina hotela podstavljati nogo velikemu patriotskemu zborovanju našega združenja, ki se bori za kralja, narod in močno Jugoslavijo — ne, to je naravnost blazno. Mislimo, da nam v lastni državi nihče ne more tega prepovedati, če ravno bi bilo to mogoče po formalnih zakonih. Toda vsi tisti, ki morda vendarle kujejo kakšne naklepe zoper „Boj“, naj pomnijo, da so poleg črke zakona tudi nepisani zakoni, ki jih je treba spoštovati. Eden takih zakonov je spoštovanje lastne krvi, lastnega naroda, katerega veja je vsak posameznik, in torej tudi tisti, ki vedre in oblačijo v Celju.

Če pa veja raste zoper svoje deblo in zoper svoje korenine, bo prišel Gospodar in jo bo odsekal ter vrge v ogenj, da zgornj in se spremeni v pepel, ki ga bo pograbil veter in raznesel na vse strani, da ne ostane sledu po njem.

Gornji Logatec. V nedeljo, dne 6. t. m. se je na Taboru vršilo zborovanje „Boja“. Otvoril ga je ob 10. uri tajnik invalidske organizacije tov. Maček. Pozdravil je navzoče može in fante, ki jih je bilo nad 400, srekega podnačelnika g. Deua ter delegate „Boja“ tovariše Kustra, Marinka in Rozina. Prvi je povzel besedo tov. Kuster, ki je raztolmačil naša pravila in zahteve ter pozival, naj pristopijo v naše vrste vsi poštene može in fante. Za njim je govoril II. tajnik „Boja“ tov. Rozina, ki je zlasti poudarjal, da se bojevniki bore za poštenje, red in pravico v državni upravi in v vsem javnem življenju. Končal je z besedami: Nad nami Bog, pred nami kralj in država, z nami narod! V tem znamenju bomo zmagali. — Nato je sledil govor tov. Marinka, ki je temperamentno ožigosal deljenje ljudi v državljane I. in II. razreda. Ostro je nastopil zoper bivše politične stranke, ki so narod le razdvajale, ter se izjavil za smotreno načrtno gospodarstvo in stanovsko zastopstvo. Vsem govornikom so navzoči burno pritrdjevali. Predsednik zborovanja tov. Maček se je na koncu zahvalil govornikom in poslušavcem ter zaključil disciplinirani in nadvse uspeli zbor.

Trnovo in Krakovo pod našo zastavo. Trnovska skupina „bojnikov“ je sklicala v soboto, 5. majnika ob 8. uri zvečer svoje prvo zborovanje, ki je uspelo v čast skupine nad vse pričakovanje dobro. Stari trnovski može in mladina, delavec, kmet in inteligent brez izjeme, so napolnili prostore pri Sokliču, da manifestirajo zaupanje in zvestobo do našega pokreta.

Predsednik trnovske skupine tov. Slanovec, ki je vodil zborovanje, je podal osnovne misli našega pokreta.

Za njim je govoril tov. Matičič, ki je pojasnjeval potrebo po organizaciji in pozval vse navzoče, da ostanejo zvesti sebi in svojim tovarišem do dosege končnega cilja, ki mu naša borba velja.

Frenetično odobravanje referatov in pa enotna miselnost vseh naših borcev je najboljša garancija, da bo trnovska fara do poslednjega moža v naših vrstah.

Govor tov. Slanovca natisnemo v prihodnji številki.

„Boj“ v kamniškem srezu.

Tudi tu se razvema. V nedeljo, 6. t. m. je bil informativni sestanek zaupnikov kamniškega okrožja, kamor je bilo vabljenih 200 mož, a prišlo jih je 300 in do kraja napolnilo dvorano pri Sršenu v Radomljah.

Koj po 10. uri dopoldne je otvoril zborovanje podpredsednik „Boja“ tov. Matičič, pozdravil zbrane može in fante ter zastopnika oblasti, gosp. sreskega komisarja iz Kamnika. Zatem je povzel besedo tov. Andrejka, polkovnik v p. in tamonjni rojak, ki je v lepih besedah podajal zgodovino „Boja“ ter navezal nekaj prav toplih misli k današnjemu gibanju. Za njim je predsedujoči razvijal smernice in program „Boja“, raztolmačil pravila in podžigal može in fante k pristopu. Tov. Ture Šturm je govoril o sodobnih preceh problemih, ki jih bo moral zdraviti „Boj“.

Vsa izvajanja so poslušali zborovalci z velikim zanimanjem in pritrdjevanjem. Kmet Roč iz Radomelj je dal duška svojemu prekipenju in pozval može in fante, naj z vso vnemo delujejo za „Boj“, ker ima tako zdrava načela.

Potem se je pričela razprava o osnovanju skupin „Boja“, pri kateri so prišli do besede zastopniki iz posameznih občin. Soglasen sklep: takoj se osnuje v kamniškem okrožju 16 krajevnih organizacij „Boja“. Navzoči zastopniki Združenja so na licu mesta razdelili odposlanecem pravila in vsa potrebna navodila.

Zadnja točka dnevnega reda je bilo posvetovanje o zboru „Boja“ za kamniški srez. Po kratki debati soglasen sklep: Na binkoštno nedeljo dopoldne ob 9. uri velik zbor bojnikov vsega kamniškega okrožja v Domžalah, združen z mašo na prostem za padle tovariše.

G. banu dr. Marušiču je bila oddana po-zdravna brzojavka.

O pol poldne je tov. Matičič zaključil zborovanje, ki je poteklo v najlepšem soglasju.

Okrog Kamnika se razvema ogenj „Boja“, tam bodo zagoreli kresovi.

Od Prečne do Straže. Svojemu še mladem prijatelju „Prelomu“ bi rad zapisal par besed. Pa kaj naj zapišem, da bo prav na vse strani. Sistem sedanje dobe pravi, da se resnica pisati in govoriti ne sme, ker kot taka preveč ožuli gotove vrste ljudi, kateri živijo navadno zelo udobno na račun ljudske zaslepljenosti in nevednosti. Ali pa naj zato napišem laž, da bo potem še črna tinta kričala nad mano, da sem lažnik — četudi prisiljen? Ne! Le prava, odkrita beseda naj gre iz ust tudi na papir. To smatram vedno in povsod za tako važno kot vse božje zapovedi.

V naših krajih imamo neko kasto „patentiranih patriotov“, ki vsakemu, kdor bi hotel in si upal javno izpovedati kako resnico, takoj groze z Beogradom, češ, da ga pošljejo tja. Torej groze, kakor da je ta Beograd za nas nekak tiran ter strahote in usode poln kraj, pred katerih naj bi pošteno ljudstvo od strahu trepetalo. O ne, gospodje, „patentirani patriotje“, le prav nič ne strašite s tem svojim bav-bavom. Naše dobro ljudstvo res sicer mnogo gleda in se ozira proti Beogradu, a ne v istem smislu, kot želite in hočete to vi. Obupano ljudstvo se ozira proti Beogradu, ker pričakuje od tam rešitve in odrešenja, kakršno mora priti prekoslej. Pošteno ljudstvo pričakuje od tam odrešenja tako željno, kakor je ves svet (pred tisočdevetstopenintridesetimi leti) pričakoval odrešenja iz neba. Torej gospodje in ne gospodje, zapomnite si, da s svojimi grožnjami ne boste vcepili ljudstvu ne mržnje in ne strahu pred Beogradom.

Da bo pa stvar imela pravo obeležje, je treba naglasiti, da s takimi bav-bavi groze ljudje, ki v vsem svojem „nacionalnem“ življenju še niso bili onstran Gorjancev in celo ljudje, ki niti na zemljevidu ne znajo pokazati, kje leži mesto Beograd. Pravi višek vseh teh groženj pa je ta, da taki in podobni ljudje „grozijo“ z Beogradom človeku, ki je že v Beogradu samem komis otepal in je že služil kralju in domovini po raznih garnizijah nad 500 km še naprej južno od Beograda. Takim „patent-patriotom“ veljajo besede: „Vi od denuncijantstva omadeževani, skrijte in varujte se — valjari se bliža!“

Rogaška Slatina. Sem starejši podeželski obrtnik in Vam pišem par vrstic iz našega kraja. Bliža se tukaj zopet sezona in revno

Danes se zahteva kvaliteta!

Kvaliteta na višku in domač izdelek je „PERION“ pralni prašek. Poskusite in dejali boste: Res dober in poceni je „Perion“!

ljudstvo komaj pričakuje gostov, da bi si moglo zopet nekaj zaslužiti. Cenjeni tovariši, tudi tukaj pri nas se zelo širi list „Prelom“, ako ravno ni nekaterim gospodom po volji. Ti koritarski priganjači celo govorijo, da je vse to neumnost in da si mi naprednjaki s tem škodujemo in se cepimo. Ti gospodje vidijo v svoji naprednosti edino svoje lastne žepe. Jaz bi Vas, tovariši, prosil, da bi se tudi pri nas pričelo z organizacijskim delom,

Prizor z zborovanja „Boja“ v Kranjski gori.

tudi tukaj potrebujemo prvovrstnih zdravnikov za ozdravljenje različnih kužnih korupcijskih bolezni, če ravno je naš kraj že sam po sebi zdravilišče. Ako je mogoče, prosim, da bi se pričelo tudi tukaj z delom. Sem rade volje pripravljen pri stvari pomagati po svojih zmožnostih. Te besede Vam pišem kot naročnik in razširjevalec lista „Preloma“.

Novo mesto. V ponedeljek dne 7. maja t. l. se vrši ob 20. uri v dvorani hotela Vindišer v Kandiji ustanovni občni zbor krajevene organizacije Združenja borcev Jugoslavije v Novem mestu. Zanimanje za ta zbor je veliko. Povabljeni so nanj vsi borci, bivši in sedanji, ter prijatelji našega gibanja.

Toplice na Dolenjskem. Zanimanje za bojevnikiški pokret je prodrlo tudi v našo okolico. Osobito po novomeškem zboru bojnikov, kjer so čuli udeleženci iz naše občine stvarne besede vseh tov. govornikov, je nastalo tako navdušenje, da se je takoj

osnoval pripravljalni odbor za ustanovitev kraj. org. „Boja“.

Pravila za ustanovitev „Boja“ so že vložena ter se bomo takoj po njih odobritvi vrgli na delo.

Pritegniti hočemo v naše vrste vse poštene in značajne sile, katere bodo de-nunciante in preganjače pritisnile ob zid.

Pri našem delu nam od strani denuncijantov marsikateri polenček prileti pod noge, češ, še kakih 10 dni in jih bomo vse razgnali. To pa nas, borce, ne plaši, ker naši značaji so prekaljeni v ognju bridkega trpljenja.

Da bi se tuk. ljudstvo bližje seznanilo s cilji in plemenitimi nameni Združenja Borcev Jugoslavije ter da preženemo poslednj prazen strah, smo prosili osrednji izvršni odbor, da priredi dne 27. maja 1934 v Toplicah na kopališkem trgu javno bojevnikiško zborovanje. Natančneje o temu shodu bomo poročali v „Prelomu“ in to radi tega, ker bi bilo želeli, da bi se ga udeležili tudi tov. bojevniki iz okolice.

Senovo-Rajhenburg. Ustanavljamo tukaj krajevno skupino bojnikov, katere naj postane potem kolektiven član Boja.

Ker pa je nekatere pred borci strah, zato nam mečejo vsakovrstna polena pod noge. Čim bodo pravila potrjena, namravamo tudi mi prirediti bojevnikiško zborovanje, ker je zanimanje za to tukaj velikansko.

POZIV PREJEMNIKOM „PRELOMA“!

Naš list ne prejema nobenih subvencij, ne sprejema podkupnin in je navezan na skromne dohodke iz naročnine in prostovoljnih prispevkov naših tovarišev, pa je zato ne samo nemogoče pošiljati list brezplačno, marveč je tudi grdo in netovariško prejemati list, pa pozabiti plačati naročnino. Uprava „Preloma“ se je zato odločila, da bo z 19. številko, ki izide dne 24. maja t. l. brezplačno ustavila list vsem, ki do tega dne ne bodo poravnali naročnine. „Prelomov“ čekovni račun je št. 10499.

Petnajsti številki »Preloma« je uprava priložila čekovne položnice za poravnavo naročnine. Čekovne položnice so radi štedenja s časom dobili tudi tisti cenjeni naročniki, kateri so naročnino že poravnali. Da ne bo neljubega nesporazuma, prosimo take cenjene naročnike, naj to blagohotno vzamejo na znanje.

F. HREHORIC

Telefon št. 24-04

Manufakturna veletrgovina

Ljubljana, Tyrševa cesta št. 28

PRIPOROČA SE

KAVARNA
»EVROPA«

A. TONEJC

DEŽNIKE
NOGAVICE

NA DROBNO IN NA DEBELO KUPITE NAJUGODNEJE V TOVARNI

JOSIP VIDMAR

LJUBLJANA
Pred Škofijo 19, podruž.: Prešernova ulica št. 20

BEOGRAD
Kralja Milana 13

ZAGREB
Jurisiceva 8

Oglasujte
v „Prelomu“

in naročajte naš list, ker s tem pirate dobro stvar